

e-mentor

DWUMIESIĘCZNIK SZKOŁY GŁÓWNEJ HANDLOWEJ W WARSZAWIE
WSPÓŁWYDAWCA: FUNDACJA PROMOCJI I AKREDYTACJI KIERUNKÓW EKONOMICZNYCH

2014, nr 2 (54)

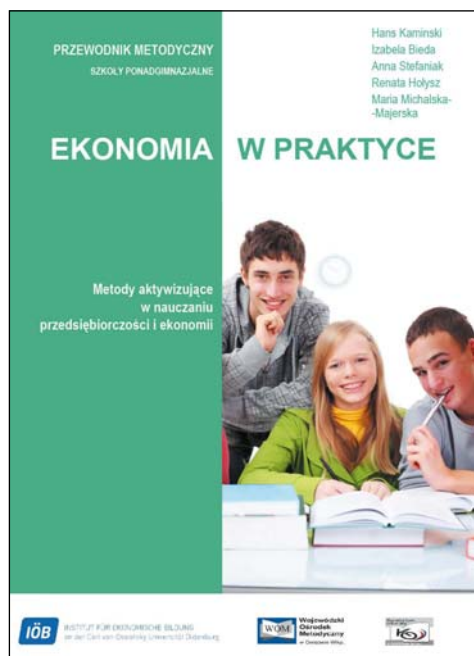
A. Andrzejczak, „Przewodnik metodyczny Ekonomia w praktyce. Metody aktywizujące w nauczaniu przedsiębiorczości i ekonomii” – recenzja, „e-mentor” 2014, nr 2 (54), s. 52–53,
<http://www.e-mentor.edu.pl/artukul/index/numer/54/id/1094>.

Przewodnik metodyczny *Ekonomia w praktyce. Metody aktywizujące w nauczaniu przedsiębiorczości i ekonomii* – recenzja

Aldona Andrzejczak

Zawód nauczyciela w szczególności wymaga systematycznego rozwijania kompetencji. Między innymi z tego powodu, pod wpływem szeregu różnych okoliczności, od kilkunastu lat nauczyciele w Polsce uczestniczą w ustawicznym dokształcaniu, przekwalifikowywaniu oraz doskonaleniu zawodowym. Wśród tych okoliczności można wymienić transformację gospodarczą, przystąpienie Polski do Unii Europejskiej i związane z tym procesy integracyjne, a także zmiany w samym systemie kształcenia, reformę edukacji i zmiany prawne dotyczące zawodu nauczycielskiego. Wszystkie wspomniane uwarunkowania przyczyniają się do tego, że nauczycielom oferowane są różne formy podnoszenia kwalifikacji, programy i projekty specjalne oraz towarzyszące im publikacje. Czy w tym zalewie rozmaitych form wsparcia dla nauczycieli ma szansę przebić się przewodnik metodyczny dla szkół ponadgimnazjalnych *Ekonomia w praktyce*¹, który został wydany w 2013 roku w Wydawnictwie Sorus w Poznaniu? Poniżej zostaną przedstawione argumenty, które zachęcają do skorzystania z tej właśnie propozycji.

Przewodnik metodyczny powstał w wyniku współpracy pomiędzy renomowanym Instytutem Kształcenia Ekonomicznego w Oldenburgu (Niemcy) oraz Lubuskim Kuratorium Oświaty i Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Gorzowie Wielkopolskim w ramach projektów Ekopos (2003–2005) i Ekolan (2008–2012) w województwie lubuskim. Dzięki temu udało się połączyć duże doświadczenie strony niemieckiej, reprezentowanej przez prof. Hansa Kamińskiego, z lokalnymi uwarunkowaniami. Warto podkreślić, że Instytut Kształcenia Ekonomicznego działający przy

Uniwersytecie im. Karla von Ossietzkiego w Oldenburgu jest największym w krajach niemieckojęzycznych ośrodkiem wspierania nauczycieli szkół ogólnokształcących w nauczaniu przedmiotów ekonomicznych. Wieloletnie doświadczenie metodyczne strony niemieckiej zostało połączone z entuzjazmem polskich nauczycieli, którzy przyczynili się do powstania poradnika *Ekonomia w praktyce*. Wykorzystano w nim udostępnione przez nauczycieli materiały lekcyjne, które zostały przetestowane w praktyce szkolnej.

Celem poradnika jest dostarczenie nauczycielom prowadzącym przedmioty ekonomiczne w szkołach ponadgimnazjalnych pomocy

w formie scenariuszy lekcji, które zachęcą uczniów do aktywnego uczestnictwa w zajęciach. Proponowane scenariusze oparte są na sytuacjach, które powinny zainteresować uczniów, gdyż nawiązują do problemów, z jakimi się spotykają lub o jakich słyszą w codziennych wiadomościach. Przykładowo uczniowie mogą przygotować pokaz mody, aby pozyskać środki na obóz językowy, podjąć decyzje w sprawie zakupu odpowiedniego parasola, doradzić rodzinie Kowalskich, w co powinna zainwestować swoje oszczędności, albo uzasadnić swoje stanowisko w sprawie budowy obwodnicy. Szeroki przekrój zagadnień i przykładów wykorzystanych w proponowanych scenariuszach powinien nie tylko zainteresować uczniów i zaangażować ich w dyskusje oraz pracę na lekcji, ale także zainspirować ich do samodzielnego dostrzegania i rozwiązywania problemów ekonomicznych w codziennym życiu. Zatem dobór przykładów ma walor zdecydowanie edukacyjny, i to w wymiarze edukacji przez całe życie.

¹ H. Kamiński, I. Bieda, A. Stefaniak, R. Hołysz, M. Michalska-Majerska, *Ekonomia w praktyce. Metody aktywizujące w nauczaniu przedsiębiorczości i ekonomii*, Sorus, Poznań 2013.

Poradnik został skonstruowany w sposób praktyczny dla nauczyciela. Składa się z sześciu rozdziałów, z których każdy poświęcono innej metodzie dydaktycznej. Rozdziały rozpoczynają zwięzła, komunikatywna, ale uwzględniająca istotne aspekty, w tym zwłaszcza realizacyjne, charakterystyka danej metody. Następnie zamieszczono po kilka scenariuszy lekcji prowadzonych tą właśnie metodą. Jak już wspomniano, scenariusze zostały przygotowane przez polskich nauczycieli, którzy uczą w szkołach i doskonale rozumieją możliwości uczniów oraz potrzeby nauczycieli. Dlatego poszczególne propozycje to nie tylko sam pomysł przeprowadzenia lekcji, ale także potrzebne pomoce dydaktyczne, przykładowo: fragmenty wypowiedzi ekspertów, karty pracy, zestawienia potencjalnych wad i zalet konkretnych rozwiązań. Wszystkie materiały dydaktyczne zostały zebrane na dołączonej do poradnika płycie CD. W ten sposób nauczyciel otrzymuje gotowy zestaw pomocy potrzebnych do przeprowadzenia lekcji (który rzecz jasna może dowolnie modyfikować), a jednocześnie tekst poradnika nie traci swojej zawartości i komunikatywności ze względu na nadmiar materiałów pomocniczych.

Pierwszy rozdział dotyczy metody studium przypadku. Po przedstawieniu jej funkcjonalności, a przede wszystkim poszczególnych etapów realizowania lekcji, zaproponowano trzy przykłady zastosowania opisywanej metody. Wszystkie dotyczą rozwiązania problemów na styku ekonomii ekologii: zagadnienia elektrowni wiatrowych, elektrowni atomowych oraz budowy obwodnicy. Scenariusze zostały opracowane przez różnych nauczycieli, dlatego różnią się sposobem prezentacji, co może być drobną wadą, ale z drugiej strony – czy istnieje jeden, optymalny wzór scenariusza lekcji?

Rozdział drugi poświęcony został metodzie inscenizacji. Metoda ta jest powszechnie znana, ale we wprowadzeniu zwrócono uwagę na jej odmiany, wyróżnione ze względu na cel zastosowania. Przedstawiając etapy realizacji inscenizacji, wskazano przydatne sposoby ich podsumowania i oceny. Możliwości zastosowania metody na lekcjach przedmiotów ekonomicznych ilustrują kolejne trzy scenariusze dotyczące: wyboru miejsca studiowania, sposobu zainwestowania oszczędności oraz zakupu parasola. Propozycje zawierają zarówno opisy ról, jak i arkusze obserwacyjne ukierunkowujące dalszą dyskusję.

Kolejną przybliżaną nauczycielom przedmiotów ekonomicznych metodą jest wywiad z ekspertem. Zarówno prezentacja samej metody, jak i propozycje scenariuszy zajęć mogą w istotnym stopniu przyczynić się do jej popularyzacji. Na lekcję zaprasza się czasem jakiegoś specjalistę, ale przeważnie przebieg wizyty ma charakter dość spontaniczny. Przedstawione przykłady wraz z rodzajami pytań i arkuszami analizy odpowiedzi mogą okazać się przydatne także w innych niż przedstawione w scenariuszach okolicznościach. Istotnym aspektem stosowania metody wywiadu jest zwrócenie uwagi na samodzielność w ocenie wypowiedzi i krytyczny dystans do udzielanych informacji.

Wycieczka dydaktyczna jako metoda kształcenia

została zaprezentowana w rozdziale czwartym. Nauczyciele w pierwszej chwili mogą czuć się zaskoczeni, że proponuje im się dodatkowe wsparcie w przypadku metody, która wydaje się dość prosta. Zawarte w poradniku materiały zawierają jednak inspirujące pomysły dotyczące połączenia wycieczki do przedsiębiorstwa lub na lokalne targowisko z realizacją innych lekcji w klasie.

Metodzie projektu został poświęcony rozdział piąty. Realizacja projektów jest pożądanym wsparciem kształcenia podczas lekcji – mają one charakter silnie aktywizujący, interdyscyplinarny, ukierunkowują ucznia na konkretne działanie i poprzez tę konkretność zapoznają go ze społecznym kontekstem działań. Wychowawcze oddziaływanie metody podkreśla też sposób oceny rezultatów – ocena nauczyciela jest zdominowana przez samoocenę grupy oraz wzajemną ocenę koleżeńską. W charakterystyce metody autorzy akcentują znaczenie pomysłowości. Prezentują trzy przykładowe projekty: organizację pokazu mody, zabawy szkolnej oraz spotkania wigilijnego w domu pomocy społecznej. Warto podkreślić, że przedstawiane są projekty zrealizowane, to znaczy wykonalne w polskich realiach szkolnych.

Ostatni rozdział został poświęcony firmom uczniowskim. W treści poradnika znalazły się ogólna charakterystyka tej formy dydaktycznej oraz przykłady zakładania trzech firm: wydawnictwa uczniowskiego publikującego gazetkę szkolną, firmy wytwarzającej kartki okolicznościowe i szkolnej agencji turystycznej. Ważnym wzbogaceniem pomysłów są materiały dydaktyczne zamieszczone na płycie CD, obejmujące biznesplany, umowy spółki oraz przydatne informacje dotyczące tego rodzaju firm. Mogą one stanowić istotną pomoc dla nauczycieli, którzy zdecydowali się na ukierunkowanie działalności uczniów na założenie firmy uczniowskiej. Opisywana metoda nie tylko jest interesująca z dydaktycznego punktu widzenia, ponieważ integruje wiedzę i umiejętności uczniów, ale rozwija także zachowania przedsiębiorcze.

Poradnik może być z powodzeniem wykorzystywany do realizacji programu przedmiotów „podstawy przedsiębiorczości”, „ekonomia w praktyce” i innych przedmiotów ekonomicznych. Rekomendując nauczycielom recenzowaną książkę, warto jeszcze raz wymienić najważniejsze jej zalety. Po pierwsze publikację przygotowali kompetentni autorzy – składa się na nią doświadczenie metodyczne autorów niemieckich oraz doświadczenie praktyczne ambitnych polskich nauczycieli. Po drugie niezwykle atrakcyjna jest zawartość poradnika. Prezentuje on użyteczne w warunkach szkolnych metody aktywizujące, a ich charakterystyka eksponuje praktyczną przydatność na zajęciach szkolnych, wspartą przykładami z praktyki nauczania. Po trzecie, poradnik wraz z płytą zawierają pomysły i gotowe materiały do wykorzystania w praktyce szkolnej. Zaletą poradnika jest ponadto aktualność i atrakcyjność propozycji, które inspirują do prezentowania treści ekonomicznych w sposób nowoczesny metodycznie i umożliwiający aktywne uczestnictwo uczniów w zajęciach.